

Қазақстан 2050

V ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 3-13 сәуір, 2018 жыл

Студенттер мен жас ғалымдардың

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты халықаралық ғылыми конференция

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 10-11 сәуір, 2018 жыл

V МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 3-13 апреля 2018 года

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции

студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 10-11 апреля 2018 года

V INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 3-13 April 2018

MATERIALS

International Scientific Conference of

Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, April 10-11, 2018

денсаулықтарына потенциалдық қатер алып келетіндігі айқындалды. Сонымен қатар мегаполис тұрғындарына түрлі сәулеленулермен қатар созылмалы стресстер әсер етеді. Жоғары интенсивті радиация әсерінен қан гемограммасында өзгерістер пайда болады. Соның нәтижесінде қан түзетін органдар жүйесінің бұзылыстары байқалып, лейкоз ауруларының пайда болуына әкеледі.

Зерттеу жұмысының объектілері ретінде 18-24, 30-39, 60 және одан жоғары жастағы әйел мен ер адамдар және балалар алынып, олар жынысына байланысты бөлінді.

Жұмыстың мақсаты: жас және жыныс ерекшеліктеріне байланысты тұрғындардың қанының құрамындағы лейкоциттер, эритроциттер, тромбоциттерді сапалық және сандық тұрғыда зерттеу.

Жұмыс барысында қан құрамындағы гемоглобин, гематокрит, эритроциттердің саны, тромбоциттер, лейкоциттер, эритроцитарлық индекстер MCV (эритроциттердің орташа мөлшері), MCH (бір эритроциттер гемоглобиннің орташа мөлшері), MCHC (эритроциттегі гемоглобиннің орташа концентрациясы) анықталды.

Лейкоз - қан түзетін органдар жүйесінің қатерлі ісіктері. Ісік жілік майындағы клеткалардың тоқтаусыз өсуімен және сол жердегі қалыпты қан жасалу процесінің бұзылуымен сипатталады. Соның нәтижесінде қан түйіршіктерінің (эритроцит, тромбоцит) саны азайып, ал жетілмеген лейкоциттер саны көбейіп кетеді. Лейкозға ұшыраған қан өндіретін жасушалар өспе жасушалары сияқты жетілмеген жас түрлерінде болады және сау жасушалардан, құрылымы, қасиеттері бойынша ерекшеленеді. Лейкоздың пайда болуына көптеген әртүрлі қоздырғыштар (химиялық экзогендік және эндогендік канцерогендік заттар, вирустар, иондағыш сәулелер) әсер етеді. Олардың барлығы дене жасушаларының өсіп-өнуін қадағалайтын гендік құралдарында мутация туындатады. Бұл мутациялық қағида бойынша көптеген қоздырғыштардың (вирустың, радиацияның т. б.) әсерлерінен бағаналы қан өндіру жасушасында онкогендердің әсерленіп кетуі, супрессор-гендердің жоғалуы, апоптоздық геннің бөгеліп қалуы сияқты ауытқулар пайда болады.

Қанның жалпы анализі арқылы көптеген аурулардың басты диагностикасын қоюға мүмкіндік туады. Гемограмма көрсеткіштері перифериялық қанның клеткалық құрамын сипаттайтын сапалық және сандық көрсеткіштерінің жиынтығын анықтауда, көптеген зерттеу жұмыстарында зерттеу әдістері ретінде қолданылады. Гематологиялық зерттеулердің нәтижелері қан жасау жүйесіндегі зақымдануларын анықтауда, ағзаның күйін бағалауда және функционалдық көздеріне баға беруде өте қажетті. Әр түрлі қалалардағы жас ерекшелігіне байланысты топтардағы тұрғындардың гематологиялық көрсеткіштеріне мониторинг жасағанда, тұрғындардың жалпы функционалдық күйіне де анализ жасауға болатындығы анықталды.

Ғылыми жетекші: б.ғ.к., доцент Сраилова Г. Т.

ҚАЛҚАНША БЕЗДІҢ ПАТОЛОГИЯЛЫҚ ФУНКЦИЯСЫ КЕЗІНДЕ СТУДЕНТТЕРДІҢ ФИЗИОЛОГИЯЛЫҚ КҮЙІН ТЕРІДЕГІ БАН-ның БИОФИЗИКАЛЫҚ ҚАСИЕТТЕРІ БОЙЫНША ЗЕРТТЕУ

Аманбай Б.Б., Тоқтыбай А.К., Кулбаев Т.Т.
әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті
balgvn_9308@mail.ru

Қазіргі кезде кең етек жайған эндокринді аурулардың бүкіл дүниежүзінің өзекті мәселелерінің бірі. Қазақстан Республикасында емдік-профилактикалық ұйымдарда жыл сайын 18 000-30 000 эндокринді ауруларымен ауыратын адамдар саны тіркеледі. Эндокринді аурулардың кең тараған түріне қалқанша безінің аурулары жатады, мысалы миксидема, зоб, Базедов тәрізді аурулар пайда болады. Қалқанша бездің қызметі шамадан тыс жоғарыласа және организмде гормондар артық мөлшерде болса, зат алмасу қарқындылығы артады, жүрек қағуы жиілейді, жүйке жүйесінің қозуы жоғарылайды. Осындай ауыр ауру түрімен студенттерде зардап шегуде, бірақ уақытында шара қолданбағандықтан түрлі созылмалы ауруларға алып келеді.

Жасалған зерттеу жұмыста терідегі биологиялық активті нүктелердің биофизикалық көрсеткіштерін зерттеу арқылы қалыпты жағдайдан өзгеріске ұшыраған қалқанша безінің ағзаның басқа мүшелеріне әсерін анықтау болып табылады. Сол себепті қалқанша без ауруына шалдыққан жастардың ағза терісіндегі биологиялық активті нүктелердің электрөткізгіштігін зерттеу жұмысы алғаш рет жасалып отыр және жұмыстың қазіргі таңдағы өзектілігін көрсетеді.

Студенттер ағзасындағы қалқанша бездің функционалдық күйін терідегі биологиялық активті нүктелердің (БАН) электрөткізгіштігі бойынша зерттеу әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-ның биология және биотехнология факультетінің биофизика және биомедицина кафедрасының «Хронобиология

және экологиялық физиология» ғылыми зертханасында орындалды. Зерттеу нысаны ретінде 20-21 жас аралығындағы студенттер алынды. Бақылау тобына денсаулықтары жақсы 12, ал тәжірибе тобына қалқанша безіндегі физиологиялық өзгерістері байқалған 12 студенттер алынды. Студенттер ағзасынан 7 меридиан бойынша 16 БАН іріктеп алынды және БАН-ның электрөткізгіштік көрсеткіштерін арнайы «ЭПК-1» аспабында зерттелді.

Алынған нәтижелер бойынша БАН-ның электрөткізгіштігі $11,4 \pm 0,5 \div 14,5 \pm 0,8$ аралықта және патологиялық кезінде $9,5 \pm 0,4 \div 15 \pm 0,7$ аралықта тербеледі. Дені сау қалыпты ағза терісіндегі БАН-ның және қалқанша аурына шалдыққан ағза терісіндегі БАН-ның электрөткізгіштіктерін қалыпты жағдаймен салыстырғанда өзгерістер байқалды. Бүйрек меридианынан таңдап алынған R1 Юн-Цюань және R2 Жань-Гу бионүктелері, аш ішек және бауыр меридиандарынан алған IG1 Шао-Цзе, IG2 Цянь-Гу және F2 Син-Цзянь бионүктелердің ішінен тек қана F2 Син-Цзянь бионүктесінде электрөткізгіштік көрсеткіштері бойынша қалыпты жағдаймен салыстырғанда өзгерістер статистикалық сенімділікпен ($p < 0,05$) төмендегені анықталды. Қорыта айтқанда, өзгеріске ұшыраған мәліметтерге қарап қалқанша безі ауруының салдарынан бірнеше мүшенің функциясы өзгеріп, қабыну ошақтары пайда болу ықтималдығы байқалады, нәтижесінде созылмалы аурудың бастамасы қалыптасуы мүмкін. сондықтанда осы мүшелерді алдын алу мақсатымен диагностикалық тексерістен өткізіп тұру қажет.

Ғылыми жетекшісі: б.з.к., доцент м.а. Кулбаева М.С.

ГИПОДИНАМИЯ САЛДАРЫНАН ПАЙДА БОЛАТЫН АУРУЛАРДЫН АЛДЫН АЛУ

Атабаева А.М.

I.Жансүгіров атындағы Жетісу Мемлекеттік Университеті

ainur_atabaeva@bk.ru

Қазіргі жақандану кезінде біздің қоғамымыздың ілгерілеу процесіндегі қоғам факторы және оны жандандыру, ел өмірінің барлық әлеуметтік жақтарын жаңарту жайында әлеуметтік мәселелер күрделеніп отыр. Ал нарықтық қатнаса көшу мен экономикалық реформалау жаңа технологияның қарыштап дамуы елімізде өз әлеуметтік мәселені алып келді. Прогрестік жетістіктер, (компьютер, автокөлік, ұялы сымтетік т.б) адамдарды артық қозғалыс пен ауыр жұмыстан көбірек босатқан сайын соғұрлым қозғалыс белсенділігінің орнын толтыру тәуелділігі артып отыр.

Зерттеу жұмысында аз қимылды қалыптың – гиподинамияны дәрі-дәрмексіз жолмен емдеу негіздері зерттелінді, бұл аурудың қазіргі таңда қаншалықты күрделі мәселеге айналып отырғандығын және ағзаның вегетативті жүйесі, жүрек қан тамыр, тыныс жолдарына тигізетін зардабы, сонымен бірге гиподинамияға қарсы амалдар, аурудың алдын алу жолдары қарастырылды.

Эксперименттік топ жұмысшыларына 1 ай уақыт аралығында күнделікті әр сағат сайын 10 минут уақытында «Айкүне» элементтерін орындайды. Әр бір 10 күн сайын бақылау жүргізіліп отырды. Екі топтың психо-эмоционалдық деңгейін ашу үшін кең тараған Люшер тесті қолданылды. Бастапқы он күннен кейінгі зерттеуіміздің нәтижесінде 1-бақылау тобының жұмыс істеу қарқындылығы ең төменгі деңгейде екендігі байқалды.

Ал 2-эксперименттік топта аздап психикалық қауырттылығы байқалды. Ағзаның жүйке психикалық бұзылуы 100 %-дық көрсеткіш деңгейімен бағаланды. Нәтижесінде 1-бақылау тобының зерттеу нәтижесі бойынша жүйке жүйесі 2-эксперименттік топқа қарағанда 40 %-ға жоғары болды. Зерттелінушілеріміздің келесі он күннен кейінгі «Түстік Люшер» әдісі арқылы қайта бақылауда 1-бақылау тобының жоғарыда көрсетілген көрсеткіші бойынша өзгерістер байқалмады. Керісінше 2-эксперименттік топтың жақсы көрсеткіштері байқалды. Жүйке жүйесінің қауырттылығы 20 %-ға төмендеді.

Талқылай келсек «Айкүне» жаттығулары осындай ауруларды жақсы емдейді және бұл ауруларды алдын алуда маңызы өте зор. Бұған дәлел ретінде респонденттердің зерттеу барысында Қаз почта мекемесінің жұмыскерлерінің 50 %-дық көрсеткіші 20 %-дық көрсеткішке төмендеді, содан кейін 20 %-дық көрсеткіштен 10 %-дық көрсеткішке төмендеді.

Жұмыстың қорытындысында салауатты өмір салты мәселелері жөніндегі білімін арттыру мақсатында халық арасында денсаулық сақтау және нығайту үшін «Айкүне» жаттығуларын насихаттау қажеттілігі айтылады.

ЖЫЛАНДАРДЫҢ ТЫНЫС АЛУ МҮШЕЛЕРІНІҢ МОРФОЛОГИЯЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.	
Фомин Г. И. ГИСТОЛОГИЯ МЫШЦ, ЖАБР. И ПЕЧЕНИ ТИЛЯПИЙ, ВЫРАЩЕННЫХ В ТОО «TENGRİ FISH»	70
Фомин Г. И. МОРФОЛОГИЧЕСКИЕ ОТЛИЧИЯ НИЛЬСКОЙ И МОЗАМБИКСКОЙ ТИЛЯПИЙ ИЗ ТОО «TENGRİ FISH»	70
Хасенгазиева Г.К. КАСПИЙ ТЕҢІЗІНІҢ СОЛТҮСТІК БӨЛГІНІҢ ЗООБЕНТОСЫНЫҢ МАУСЫМДЫҚ ДИНАМИКАСЫ.	71
Хебуллаева З. ЭМОЦИЯЛЫҚ СТРЕСКЕ ҰШЫРАҒАН ЕГЕУҚҰЙРЫҚТАРДЫҢ БИОХИМИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІ МӨЛШЕРІНІҢ ӨЗГЕРУІ	72
Хожамұратова А.Қ. «АҚЖАЙЫҚ»БИОСФЕРАЛЫҚ РЕЗЕРВАТЫНЫҢ ӨСІМДІКТЕР ЖАМЫЛҒЫСЫ МЕН МАҢЫЗДЫ ОРНИТОЛОГИЯЛЫҚ ТЕРРИТОРИЯСЫ	72
Шагилбаев А.У., Искаков А.А., Сыдыкова Ж.А., Жданко Л.А. ПРЕДВАРИТЕЛЬНЫЕ РЕЗУЛЬТАТЫ ИССЛЕДОВАНИЙ ПИТАНИЯ КАСПИЙСКИХ ТЮЛЕНЕЙ (PUSA CASPICA) ПО МАТЕРИАЛАМ 2015-2017 ГОДОВ	73
Шакенова С. Т. ОСОБЕННОСТИ ГИДРОПОННОГО СПОСОБА ВЫРАЩИВАНИЯ РАСТЕНИЙ	74
Шүкір М.К АҚТӨБЕ ӨНІРІНДЕ МАҚСАРЫ ӨСІРУ ТЕХНОЛОГИЯСЫ	74
Kayirbekov T., Turysbek B. INFLUENCE OF NANOSULFUR ON SOYBEAN AND WHEAT IN GREENHOUSE CONDITIONS	75
Muhammad S. U., Bektore M. EXTRACTION OF STARCH FROM POTATO BY ENZYMATIC PROCESS AND IMPORTANCE OF STARCH	75
Bizhanova N., Toitanova A. LARGE CARNIVORES IN THE GORGES OF KOL'TSEVAYA AND KYRGAULDY (THE ILE-ALATAU MOUNTAINS)	76
Yeltay G., Mukash A.ABNORMAL CHANGES IN THE ORGANS OF RATS UNDER THE ACTION OF TOXIC SUBSTANCES	76
Yestemirova G.A., Muratbekova N.Zh.THE STUDY OF NUTRITIONAL PROPERTIES OF HIGHER FUNGI IN THE FOOD INDUSTRY	77
2 СЕКЦИЯСЫ. БИОФИЗИКА, ФИЗИОЛОГИЯ ЖӘНЕ БИМЕДИЦИНАНЫҢ ҚАЗІРГІ ЗАМАНАУИ МӘСЕЛЕЛЕРІ	
Абдрасулова Ж.Т., Жиенбай С.Б., Ерназарова К.Б., Хамитова Н.Х., Пайзиева Т. СЕГОДНЯ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ	79
Абзалбек Б.Р, Ағжол А.А. ДИАГНОСТИКА С ПОМОЩЬЮ АППАРАТА "ОБЕРОН"	79
Абилхамит А.А. СТУДЕНТТЕРДІҢ КАРДИОРЕСПИРАТОРЛЫҚ ЖҮЙЕСІНІҢ БЕЙІМДЕЛУ МҮМКІНШІЛІКТЕРІН ЗЕРТТЕУ	80
Айдарбек А.А., Ағылова С.М., Садуакас Б.Ж. ПОЗИТРОННО-ЭМИССИОННАЯ ТОМОГРАФИЯ	81
Айтқулова А.М., Искакова А.Н. ИССЛЕДОВАНИЕ ГЕНЕТИЧЕСКИХ ВАРИАНТОВ, АССОЦИИРОВАННЫХ С АНЕВРИЗМАМИ СОСУДОВ ГОЛОВНОГО МОЗГА В КАЗАХСКОЙ ПОПУЛЯЦИИ	81
Алмасбекова А.Ә. СТУДЕНТТЕРДІҢ ОҚУ ҮРДІСНЕ БЕЙІМДЕЛУ КЕЗІНДЕГІ ПСИХОФИЗИОЛОГИЯЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІН АНЫҚТАУ	82
Алтай М.А., Жұмаділла А.И., Дүйсенбекова А.К. БАН-ның ЭЛЕКТРӨТКІЗГІШТІК КӨРСЕТКІШТЕРІ БОЙЫНША ТОНЗИЛЛИТ АУРУЫНА ШАЛДЫҚҚАН СТУДЕНТТЕРДІҢ ФИЗИОЛОГИЯЛЫҚ КҮЙІН АНЫҚТАУ	83
Алтынбек Ж. Ж. ҚАННЫҢ ГЕМАТОЛОГИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІН ӘР ТҮРЛІ ЛЕЙКОЗ ФОРМАСЫНДА ЗЕРТТЕУ	83
Аманбай Б.Б., Токтыбай А.К., Кулбаев Т.Т. ҚАЛҚАНША БЕЗДІҢ ПАТОЛОГИЯЛЫҚ ФУНКЦИЯСЫ КЕЗІНДЕ СТУДЕНТТЕРДІҢ ФИЗИОЛОГИЯЛЫҚ КҮЙІН ТЕРІДЕГІ БАН-ның БИОФИЗИКАЛЫҚ ҚАСИЕТТЕРІ БОЙЫНША ЗЕРТТЕУ	84
Атабаева А.М. ГИПОДИНАМИЯ САЛДАРЫНАН ПАЙДА БОЛАТЫН АУРУЛАРДЫН АЛДЫН АЛУ	85
Ахметова А.Б. БИОЛОГИЯ САБАҒЫНДА БЛУМ ТАКСОНОМИЯСЫН ҚОЛДАНУ ӘДІСІ	86